

Wisselteelt is jaarlijks verschillende gewassen doorschuiven. Zo komt hetzelfde gewas pas na enkele jaren terug op hetzelfde moestuinbed. Synoniemen voor wisselteelt zijn teeltwisseling, teeltrotatie of vruchtwisseling.

Waarom is wisselteelt belangrijk?

Veel moestuingewassen zijn waardplant voor bepaalde, soortgebonden ziekten en plagen. Die ziekten en plagen overwinteren als ei, pop, cyste, spore,... in de grond. Als je het volgende jaar hetzelfde gewas weer op hetzelfde moestuinbed kweekt, vermenigvuldigen die plagen of ziekten zich massaal.

Als je regelmatig andere plantensoorten/-families kweekt op dezelfde bodem, dan sterven intussen die ondergrondse ziekten en plagen weer af. Voor veel gewassen geldt dus een wachttijd. Zo moet je tussen twee erwenteelten minimaal vijf jaar laten.

Kun je ook alles door elkaar planten?

Wisselteelt is een landbouwtechniek die al heel lang meegaat. In de landbouw werkt men meestal met grote, kwetsbare monoculturen. Dat zijn grote velden met eenzelfde gewas. Daarom kweken boeren elk jaar een ander gewas op hun velden.

Ook tuiniers gebruiken al eeuwen wisselteelt op hun bedden om hun **bodem en gewassen gezond te houden** en een goed overzicht te hebben.

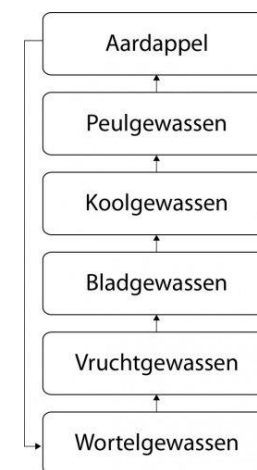
Met **wisselteelt** doe je aan diversiteit in de tijd, met **combinatieteelt** doe je aan diversiteit in de ruimte. Als beginnende tuinier werk je best met een heel overzichtelijk teeltschema, zodat je weet waar wat staat. Zelfs als je alles of veel door mekaar plant, **kunnen ziekten en plagen je planten nog aantasten**. Heel gevoelige gewassen zoals raap krijgen op zandgrond snel knolvoet, en daar raak je niet meer van af.

Welk teeltschema gebruik je?

Hiernaast ontdek je het makkelijkste schema. Je kunt het als volgt onthouden: **A**lle **P**esticiden **K**unnen **B**eter **V**ermeden **W**orden.

Hoe gebruik je het wisselteeltplan?

Verdeel je tuin in het aangegeven aantal moestuinbedden (of een veelvoud ervan) of pas een schema aan jouw eigen behoefte of smaak aan. Let op het volgende:

- Bij koolgewassen horen alle kolen, maar ook radijs en rammenas, rucola, tuinkers, paksoi, mizuna, raap en raapsteel.
- Bij wortelgewassen plaats je wortel, pastinaak, ui en sjalot, rode biet.

Gelukkig zijn er ook handige uitzonderingen: winterpostelein, veldsla, Nieuw-Zeelandse spinazie en suikermaïs zijn met geen enkele andere groente verwant. Je kunt ze dus overal nog tussen zaaien of planten.

(Uit: www.velt.be)

1 Aanbevelingen betreffende de oppervlakte en indeling van de percelen

1.1. Je rekent ongeveer 50 m² per persoon als minimumoppervlakte in de groentetuin om aan de groenteconsumptie te beantwoorden

1.2. Alle percelen worden verondersteld even groot te zijn. De groentetuin bevat voor de meeste schema's in principe minstens 6 percelen, of een veelvoud daarvan.

1.3. Elk perceel kan onderverdeeld worden in een gelijk aantal bedden. Je kunt ook percelen/bedden/rijen herhalen.

1.4. Indien je vroege en late aardappelen wenst te telen moeten er percelen bijkomen. Zorg echter voor een minimum wachttijd van 4 jaar.

1.5. Hoe breed of groot is een bed? Zie helemaal onderaan.

2. Voorafgaande eisen betreffende de bemesting :

2.1. Jaarlijks alterneren: percelen met compostbehoefte 'veel en zeer veel' versus percelen met 'matig, weinig of geen' compostbehoefte.

2.2. Compost dient voor de berekening alleen te worden beschouwd als stikstofbemester.

3. Voorafgaande eisen betreffende de gewassenbescherming:

3.1. Om ziekten te vermijden wordt er minstens 4 jaar wachttijd voorzien voor je met groenten uit een zelfde familie op het bed (of perceel) terugkomt.

3.2. Neem een teeltschema over dat je aanstaat, of vervang (een deel van) de groenten door verwante soorten.

3.3. Sommige zeer ziektegevoelige groenten, zoals ajuin, sjalot, knoflook, erwten en kolen vragen een wachttijd van minstens 6 jaar.

4. Compostbehoefte:

4.1. Zeer veel eisend wordt weergegeven met:

4.2. Veel eisend wordt weergegeven met:

4.1. matig eisend wordt weergegeven met:

4.1. Weinig eisend of geen met:

5. Kleurencode voor groentegroepen:

5.1.1. Zeer veel tot veel eisende koolgewassen:

5.1.2. Matig tot niets eisende kruisbloemigen:

5.2.1. Zeer veel tot veel eisende bladgewassen:

5.2.2. Matig tot niets eisende bladgewassen:

5.3.1. Zeer veel tot veel eisende vruchtgewassen :

5.3.2. Matig tot niets eisende vruchtgewassen:

5.4. Veel eisende eenmaaldragende aardbeien:

5.5. Matig eisende vroege of late aardappelen:

5.6. Matig tot niets eisende peulgewassen :

6. Kleurencode voor groentefamilies :

6.1.1. Zeer veel tot veel eisende composieten-, ijskruid- en ganzenvoetfamilie

6.1.2. Matig tot niets eisende composietenfamilie

6.1.3. Matig tot niets eisende valeriaan-, postelein- en ganzenvoetfamilie

6.2.1. Zeer veel tot veel eisende lookfamilie (prei)

6.2.2. Matig tot niets eisende lookfamilie (uien)

6.3.1. Zeer veel tot veel eisende schermbloemenfamilie

6.3.2. Matig tot niets eisende schermbloemenfamilie

6.4.1. Zeer veel tot veel eisende grassen-, komkommer-, nachtschade- en rozenfamilie

6.4.2. Matig tot niets eisende nachtschadefamilie

6.5.1. Matig tot niets eisende vlinderbloemenfamilie

Zijn nog beschikbaar voor varianten o.a.

grijsblauw	
donkergeel	

'+ + +'		donkere kleur
'+ +'		donkere kleur
'+ +'		lichte kleur
0		lichte kleur

	groen
	mint
	groenblauw
	lichtgroen
	donker oranje
	oranje
	bruin
	goud
	geel

	indigo
	turkoois
	heldergroen
	blauw
	zeeblauw
	violet
	lavendel
	rood
	roze
	lichtgeel

7. Heb je zelf een even goed of beter teeltschema gemaakt en wil je het delen met andere tuiniers? Stuur het op met vermelding 'teeltschema groentetuin.

Bedden van 120 cm breed, met paden ertussen van 30 cm, staan je toe te werken zonder de bedden te betreden: een belangrijk voordeel!

Hoe groter je bedden, hoe gemakkelijker de werkzaamheden; hoe kleiner je bedden, hoe meer biodiversiteit.

<i>grote bedden?</i>	labbonen en erwten 0		Staakbonen 0 met suikermaïs als mengteelt	<i>bedden van 360 cm breed</i>	
	radijs, lenteraap, rucola 0	alle soorten kolen +++			winterraap, rammenas 0
	aardappel 0				winterprei ++
	spinazie, sla, andijvie, warmoes, selder, peterselie, kervel, zomerprei, ++				rode biet, groenlof, veldsla 0
	uien, sjalot 0	wortel, pastinaak, 0			witloof; schorseneer 0
	lentesla ++	courgette, pompoen, augurk, komkommer, tomaat, paprika ++			
	<i>kleine bedden?</i>	labbonen en erwten 0	Staakbonen 0 met suikermaïs als mengteelt		<i>bedjes van 120 cm breed</i>

radijs, lenteraap, rucola 0	alle soorten kolen +++	winterraap, rammenas 0
aardappel 0		winterprei ++
spinazie, sla, andijvie, warmoes, selder, peterselie, kervel, zomerprei, ++		rode biet, groenlof, veldsla 0
uien, sjalot 0	wortel, pastinaak, 0	witloof; schorseneer 0
lentesla ++	courgette, pompoen, augurk, komkommer, tomaat, paprika ++	
labbonen en erwten 0	Staakbonen 0 met suikermaïs als mengteelt	
radijs, lenteraap, rucola 0	alle soorten kolen +++	winterraap, rammenas 0
aardappel 0		winterprei ++
spinazie, sla, andijvie, warmoes, selder, peterselie, kervel, zomerprei, ++		rode biet, groenlof, veldsla 0
uien, sjalot 0	wortel, pastinaak, 0	witloof; schorseneer 0
lentesla ++	courgette, pompoen, augurk, komkommer, tomaat, paprika ++	
labbonen en erwten 0	Staakbonen 0 met suikermaïs als mengteelt	
radijs, lenteraap, rucola 0	alle soorten kolen +++	winterraap, rammenas 0
aardappel 0		winterprei ++

spinazie, sla, andijvie, warmoes, selder, peterselie, kervel, zomerprei, ++		rode biet, groenlof, veldsla 0
uien, sjalot 0	wortel, pastinaak, 0	witloof; schorseneer 0
lentesla ++	courgette, pompoen, augurk, komkommer, tomaat, paprika ++	

(Uit: www.velt.be)